خبر

بزرگداشتی برای خواننده «مردان خدا»

آیین بزرگداشت سیدجلال‌الدین محمدیان، خواننده مطرح موسیقی ایرانی اهل کرمانشاه، شامگاه ۲۵ تیر در تالار رودکی برگزار خواهد شد. این مراسم که با حضور اهالی موسیقی، پیشکسوتان و جمعی از مسئولان و مدیران فرهنگی کشور برگزار می‌شود، با اجرای تنبورنوازان «راز مهتاب» همراه خواهد بود و قطعه «مردان خدا» توسط این گروه اجرا خواهد شد. همچنین جلال‌الدین محمدیان اجرایی برای مخاطبان این برنامه خواهد داشت. موسسه رسانه‌ای «ایما» برگزارکننده این مراسم است که با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نهادهای تابعه همچون بنیاد رودکی، دفتر موسیقی، انجمن موسیقی ایران، موسسه پیشکسوتان هنر و خانه موسیقی به دبیری علیرضا سپهوند و مساعدت علی عزیزی (مدیر شرکت فرهنگی - هنری آواز بیستون)، ناشر آثار سیدجلال‌الدین محمدیان این آیین بزرگداشت را طراحی کرده است. سیدجلال‌الدین محمدیان از عنفوان جوانی به تشویق استاد سید امیرا... کاته‌کبودی با گروه تنبورنوازان به همکاری پرداخت. او در سال ۵۱ فعالیت رسمی و هنری خود را در مرکز فرهنگ و هنر کرمانشاه شروع کرد و در سال ۵۵ به تهران آمد و برای این که بهتر بتواند گوشه‌ها و ردیف‌های موسیقی اصیل ایرانی را فراگیرد به عنوان شاگرد نزد استاد محمدرضا شجریان پذیرفته شد و در نهایت در مکتب صبا افتخار شاگردی وی نصیبش شد.

«پاپ کره‌ای» و تبعات اجتماعی آن را بررسی کرده‌ایم

سندرم سلبریتی‌پرستی «کی‌پاپ»

امیرحسین فلاح
گروه فرهنگ و هنر

چند سالی است که گونه‌ای از موسیقی پاپ کره، موسوم به «کی‌پاپ» در بازار موسیقی جهان به‌ویژه در میان نوجوانان مخاطبان بسیاری پیدا کرده است. مخاطبانی که هواخواهان معمولی نیستند، بلکه طرافداران دوآتشه‌ای هستند که مانند حواریون در پی منجی(های) خود قدم می‌گذارند. هوادارانی که بخش عظیمی از وقت، انرژی و سرمایه خود را برای این به اصطلاح سبک موسیقی که حالا به شکل یک خرده‌فرهنگ (SUBCULTURE) در موسیقی عامیانه جهان درآمده هزینه می‌کنند، از این رو در دهه اخیر این موسیقی به صنعتی با درآمدی عظیم برای کره جنوبی تبدیل شده است. در مطلب پیش رو نگاهی داریم به تاریخچه شکل‌گیری و سیر تحول این ژانر و همچنین تحلیلی بر محتوا و اهداف آن از گذشته تا به امروز. کی‌پاپ یا پاپ کره‌ای همان‌طور که از اسمش پیداست ژانری در موسیقی عامه‌پسند از کشور کره جنوبی است که تحت تاثیر سبک‌های مختلفی بوده که در بین آنها می‌توان به راک، جاز، هیپ هاپ، آندرابی، گَسپل، رقص الکترونیک و حتی موسیقی سنتی کره اشاره کرد، از همین رو این ژانر از زمان شکل‌گیری تاکنون دستخوش تغییرات بسیاری بوده است.

اصطلاح کی‌پاپ از سال ۲۰۰۰ بر سر زبان‌ها افتاد، پیش از آن موسیقی پاپ کره جنوبی «گایو» نامیده می‌شد که فرم به‌روزتر آن در پی تشکیل یکی از اولین گروه‌های کی‌پاپ با عنوان «سوتایجی اند بویز» در سال ۱۹۹۲ آغاز شد. این گروه سبک‌ها و ژانرهای مختلف موسیقی عامه‌پسند غربی را در آثار خود به کار بردند که به شکل‌گیری دوباره و نوآوری در موسیقی معاصر کره کمک بسیاری کرد. سوتایجی اند بویز با پیشگام شدن در استفاده از ژانرهای رپ و هیپ هاپ در موسیقی کره جنوبی موفقیت چشمگیری به دست آورد، درعین حال باگنجاندن نقد اجتماعی و پرداختن به مسائل و مشکلات اجتماعی کره با فشارهای زیاد از جمله سانسور و توقیف توسط حکومت این کشور مواجه شد.

شکل مدرن کی‌پاپ با موج جدید خواننده‌های محبوب این عرصه و با تشکیل گروه‌های چند نفری مثل گروه پسرانه «اچ‌تی‌او» در سال ۱۹۹۶ آغاز شد و پس از تجربه رکود کوتاه‌مدت نسل جدیدی از چهره‌های محبوب کی‌پاپ ظهور کردند و آغازگر محبوبیت بین‌المللی فعلی پاپ کره‌ای شدند. با پیشرفت سرویس‌های شبکه‌سازی اجتماعی برخط، گسترش امروزی کی‌پاپ و دیگر سرگرمی‌های کره‌ای تحت عنوان پدیده‌ای به نام «موج کره‌ای» در بسیاری از کشورهای جهان از شرق آسیا و خاورمیانه تا آمریکا و اروپای غربی آغاز شد و مخاطبانی در سراسر جهان به دست آورد. آیا کی‌پاپ را می‌توان تنها به عنوان ژانری ساده اما موفق در موسیقی دانست؟ اگر این‌طور فکر کنیم اشتباه فاحشی را مرتکب شده‌ایم. با نگاهی ساده به توجه و تاکید عجیب و سرمایه‌گذاری‌های حکومت کره جنوبی در این ژانر که از قضا موفقیت چشمگیر و بازدهی بسیار بالایی را در برداشته، می‌توان حدس زد که هدف این سرمایه‌گذاری‌های عظیم بسیار فراتر از ایده «هنر برای هنر» بوده، شاید هم بسیار پست‌تر!

در ادامه انگیزه‌های دیگر به‌وجود آمدن این ژانر را بررسی می‌کنیم.

ضد تبلیغ و جنگ نرم رسانه‌ای

صحبت از محتوای رسانه و جنگ نرم که می‌شود، بیشتر توجه‌ها به سمت شبکه‌های تلویزیونی و سینما می‌رود آن هم به دلیل امکان تاثیر بصری و القای مؤثر و مستقیم پیام‌های دلخواه. در وهله اول شاید موسیقی عامه‌پسند و ترانه را به همین دلیل ابزار جدی برای جنگ نرم ندانیم اما این سرگرمی ساده خاصیت عجیبی دارد که تاثیر عمیقی بر مخاطب هدف می‌گذارد. نجوا کردن، ترانه آرام و بدون جلب توجه پیامش را در گوش شنونده زمزمه می‌کند، شنونده نیازی نیست به پیامی که از آن دریافت می‌کند، فکر کند یا آگاهانه به آن بیندیشد، در نهایت او همان‌گونه فکر می‌کند که رسانه به او القا کرده است. سیاست‌گذاران کره جنوبی نیز از این خاصیت به‌خوبی آگاه بودند که چنین سرمایه‌گذاری عظیمی را در آن متمرکز کردند.

تصویر رایج مردم از کره‌جنوبی کشوری خوشبخت و مرفه است، کشوری که نامش با صنایع بزرگ خودروسازی و لوازم خانگی آن آوازه پیدا کرده است. کره‌جنوبی را در مقابل کره‌شمالی، کشوری می‌دانند که بعد از جنگ‌جهانی دوم به لطف همراهی و اتحاد اقتصادی با آمریکا راه ترقی را پیمود و اقتصادی موفق را بنیان نهاد. در روند تقسیم کار بین‌المللی، آمریکا با آگاهی به سودآوری غول‌های نوظهور آی‌تی، تدریجا از تولید برخی اقلام صنعتی قدیمی فاصله گرفت تا شرق آسیا تحت هدایت آمریکا عهده‌دار این دست از تولیدات شود. بر همین اساس پیشرفت صنعتی که در کره جنوبی رخ داد، گرچه به رشد اقتصادی و توسعه تولیدات منجر شد اما درنهایت درآمدهای ناشی از صادرات کره به‌طور عادلانه‌ای بین مردم تقسیم نشد و در واقع در پروسه جهش اقتصادی کره جنوبی، کار طاقت فرسا و شبانه‌روزی نصیب مردم طبقه متوسط و فرودست و سود حاصله به طبقه ثروتمند و سهامداران آمریکایی رسید که اختلاف طبقاتی ناعادلانه‌ای را موجب می‌شد، اینجا بود که زحمت نشان دادن تصویری آرمان شهری از کره‌جنوبی به جهانیان بر دوش سیاست‌گذاران این کشور سنگینی کرد.

پروژه موج کره‌ای و در صدر آن کی‌پاپ این زحمت را بسیار آسان کرد، چنانچه موفق شد با ترانه‌های این ژانر، تصویری اتوپیایی و رویایی از کره‌جنوبی در ذهن طرفداران آن در سراسر جهان ایجاد کند، تصویری حتی بیشتر از کشوری مرفه که مامن ستاره‌های همیشه خوش چهره و جوان کره است و بسیاری آرزوی سفر به آن را دارند.

ارزآوری مستقیم و توسعه صنعت گردشگری

کره جنوبی را چهارمین قدرت اقتصادی آسیا می‌دانند که طی سال‌ها با تولیدات صنعتی در مقیاس‌های بزرگ توانسته جایگاه خود را در اقتصاد جهانی تثبیت کند. دولت کره از دهه ۹۰ میلادی روی پروژه فرهنگی عظیمی تحت عنوان موج کره‌ای سرمایه‌گذاری کرد که قطب اصلی آن موسیقی و به‌طور خاص موسیقی عامه‌پسند بود، کار روی توسعه موسیقی عامه‌پسند با به‌وجود آمدن کمپانی‌هایی دقیقا در همین زمینه قوت گرفت، شرکت‌های بزرگ ستاره‌سازی با سرمایه‌گذارهای بزرگ‌تر که نوجوانان و حتی کودکان را برای تبدیل کردن به یک ستاره کی‌پاپ پرورش می‌دادند، روشی که تا امروز هم ادامه دارد؛ این سرمایه‌گذاری البته بی‌نتیجه نماند و به لطف طرفداران بی‌شماری که این ژانر پیدا کرد، بازدهی اقتصادی بالایی را به همراه داشت. بر اساس برآوردها این ژانر چیزی بیشتر از ۱۸ میلیارد دلار در سال برای کشور کره ارزآوری دارد، برند سازی‌های گروه‌های مختلف، جذب گردشگر از طریق کنسرت، پولی که از طریق رسانه‌های خارجی منتشر کننده آهنگ‌ها و موزیک‌ویدئوها حاصل می‌شود، همه از درآمدهای جانبی این موسیقی است.

جالب است بدانید وزارت فرهنگ و ورزش و گردشگری کره‌جنوبی در یک مطالعه مشترک نشان دادند درآمد حاصل از آهنگ‌های موفق BTS می‌تواند تقریبا ۸۰۰۰ شغل در طول همه‌گیری کووید-۱۹ ایجاد کند! سه کنسرت زنده این گروه در سئول در مارس ۲۰۲۲ میلادی ۲/۴۶ میلیون نفر از طرفداران را به‌صورت آنلاین و آفلاین جذب کرد. این کنسرت در مجموع ۴۵ هزار تماشاگر در استادیوم المپیک سئول در مدت سه روز جذب کرد و ۱/۴ میلیون نفر آن را به‌صورت زنده و آنلاین و در تئاتر تماشا کردند. به گزارش مجله آمریکایی Variety، کنسرت پخش زنده در سینماها در ۱۳ مارس ۳۲/۶ میلیون دلار فروش بلیت در باکس آفیس را به همراه داشت.

نمودار شماره ۱: رشد عرضه جهانی موسیقی کی‌پاپ را از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۹ نشان می‌دهد که شاهد رشد ۴۰ برابری بوده است.

نمودار شماره ۲: درآمد خالص گروه BTS فقط یکی از گروه‌های فعال در این ژانر را در مقایسه با دیگر کمپانی‌های کره جنوبی نشان می‌دهد.

با این تفاسیر، اهداف اقتصادی را نمی‌توان انگیزه کافی برای توجه به این پروژه دانست، آن هم برای کشوری مانند کره جنوبی!

عرضه جهانی موسیقی «کی‌پاپ» از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۹ شاهد رشد ۴۰ برابری بوده است

پیامدهای اجتماعی و اخلاقی پاپ کره‌ای

با نگاهی اجمالی به محتوای ژانر کی‌پاپ می‌توان متوجه شد نقطه قوتی را از منظر هنری ارائه نمی‌کند، به لحاظ آهنگسازی محتوای آن را آکوردهای ساده و تکراری با همان هارمونی‌های ساده و نه چندان جدید موسیقی پاپ تشکیل می‌دهد و محتوای شعری آن سانتیمانتال و کلیشه‌ای و خالی از هرگونه نوآوری و نقطه قوت ادبی است. اما چه چیزی این ژانر را در بازار تا به این حد موفق و محبوب کرده‌است؟ چه عاملی جمعیت پرشمار طرفداران را در سراسر جهان توضیح می‌دهد؟

برای پاسخ به این سؤال باید به کمپانی‌های ستاره‌سازی که ستاره‌های کی‌پاپ را پرورش می‌دهند، سربزنیم. جایی که داوطلبان گزینش می‌شوند تا مسیر خود را به سمت ستاره‌شدن آغاز کنند، در بین افراد منتخب، محدودیت سنی خاصی وجود ندارد. نوجوانان و حتی کودکان در این مجموعه‌ها گزینش می‌شوند، پروسه تعلیم آنها شامل آموزش‌های سنگین اجرای صحنه، دوره‌های بازیگری (acting) و در آخر صداسازی و موسیقی است. همچنین دوره‌ها و رژیم برای تناسب اندام و ظاهر مناسب (لاغر) دریافت می‌کنند. بله! از آموزش آزاد خبری نیست، همین‌طور که پیداست این افراد برای موسیقی هم آموزش نمی‌بینند؛ چرا که فعالیت این کمپانی‌ها تولید هنرمند نیست، بلکه خلق عروسک‌های خوش زرق و برق برای ویترین رسانه است، از همین رو ستاره‌های این ژانر در خصوصیاتی مشترک هستند و آنها را الگووار دنبال می‌کنند. همه آنها ستاره‌هایی خوش‌چهره، جوان با اندام لاغر، صورت براق و لباس‌ها و موهای رنگارنگ، همیشه پرانرژی و خوشحال هستند. محتوای ترانه‌ها نیز همگام با این تصویر، بی‌دغدغه، بدون پایبندی به چارچوب‌های اخلاقی دارای فضایی فانتزی و غیر واقعی از جهان است که همه مسائل زندگی در آن ساده و بی‌دردسر و تسطیح شده‌است؛ این محتوا و تصویر برای شنونده پناهگاهی می‌شود تا در برابر سختی‌ها و پیچیدگی‌های دنیای واقعی به آن پناه ببرد. این گونه است که مخاطب از همه جا بی‌خبر در دام یک اعتیاد مهندسی‌شده شیفته ژانر و ستاره‌هایی می‌شود که حتی هنرمند هم نیستند؛ این وابستگی و اعتیاد نتایج خطرناکی را به دنبال دارد.

سندروم همه‌گیر

با سندروم «سلبریتی‌پرستی» (celebrityworshipsyndrome) آشنا شوید، این سندروم به زور کل افرادی را در برمی‌گیرد که روزی یک ساعت یا بیشتر از وقت آزاد خود را صرف اخبار و حواشی سلبریتی‌ها می‌کنند؛ افرادی که برای یافتن هویت خود به سلبریتی‌ها، این الگوهای به ظاهر بی‌نقص متوسل می‌شوند.

مطالعات گسترده در این موضوع نشان می‌دهد افراد مبتلا به این سندروم نسبت به دیگر افراد استعداد بیشتری برای بیماری‌های روانی، افسردگی و حتی خودکشی دارند.

در بسیاری از مصاحبه‌ها که با طرفداران این ژانر انجام شده افراد گروه یا ستاره‌های کی‌پاپ را ناجی زندگی خود معرفی کرده‌اند! که از عمق بیمارگونه این وابستگی خبر می‌دهد. اما دامنه قربانیان این صنعت فقط طرفداران آن را شامل نمی‌شود، اولین قربانیان این صنعت در وهله اول اعضای فعال خود این موسیقی و تمام کسانی هستند که رویای ورود به این بازار را در سر می‌پرورانند.

هر ساله بسیاری از کسانی که رویای ستاره‌شدن را آرزو می‌کنند، به این دلیل که با استانداردهای ساختگی این صنعت همخوانی ندارند، توسط کمپانی‌ها رد می‌شوند و از این سرافکندگی حتی دست به خودکشی می‌زنند؛ در حالی که افرادی که از سنین نوجوانی و حتی کودکی به قصد ستاره‌شدن توسط کمپانی‌های ستاره‌سازی انتخاب می‌شوند، طی سال‌ها باید دوره‌های سنگین اجرایی را همراه با رژیم‌های بسیار سخت غذایی، گریم‌های سنگین و عمل‌های زیبایی متعددی را تحمل کنند تا با استانداردهای ساختگی این صنعت تطبیق پیدا کنند. بیشتر این افراد دچار سوءتغذیه می‌شوند و بسیاری هم با تمام این سختی‌ها باز هم نمی‌توانند در مسیر ستاره‌شدن قدم بگذارند؛ از این رو در دام افسردگی گرفتارشده و در نهایت تصمیم به خودکشی می‌گیرند.

این سرنوشت برای بسیاری از ستاره‌های موفق کی‌پاپ نیز مشابه است.

برای فرهنگ ایرانی گرایش به سریال‌ها، سبک زندگی و موسیقی کره‌ای خالی از مخاطره نیست. در غفلت و بی‌برنامگی نهادهای فرهنگی و آموزشی، فرزندان ایرانی در دام جذابیت‌های بی‌نتیجه این موسیقی گرفتار می‌شوند.

شایسته است از خود بپرسیم مسئولیت اخلاقی نوجوانان، والدین، نهادهای فرهنگی در مواجهه با این صنعت سرگرمی غول‌پیکر چیست؟

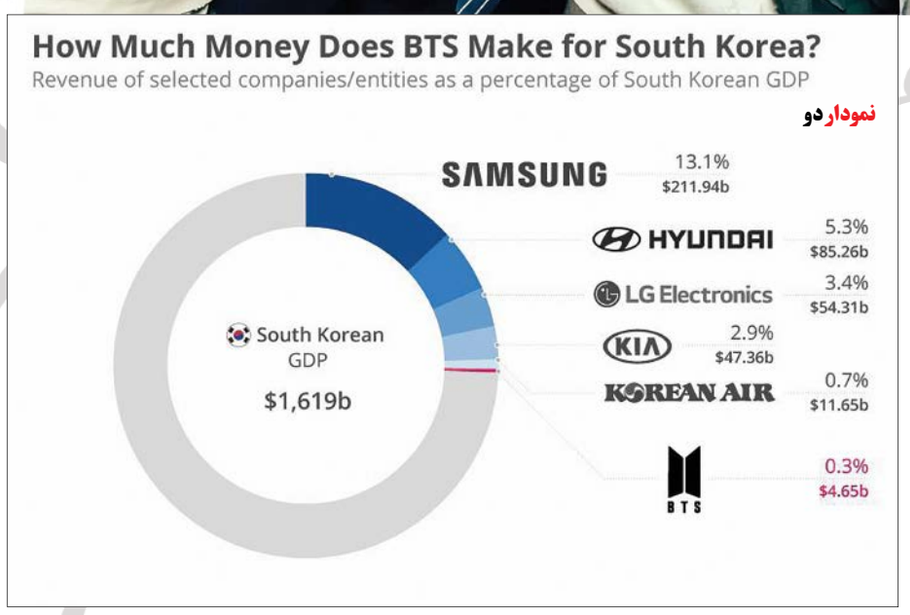

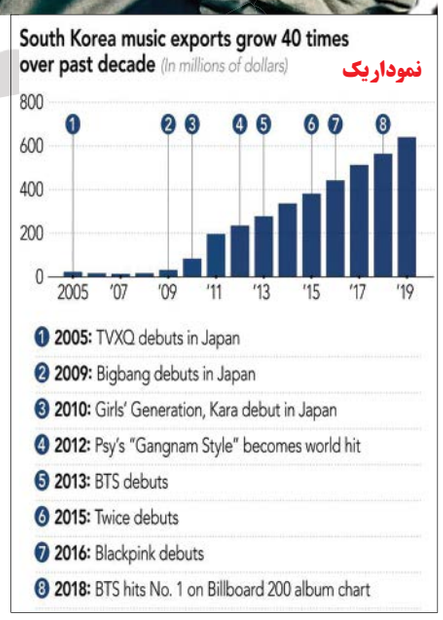

نشر

۲ آلبوم جدید موسیقی شنیدنی شد

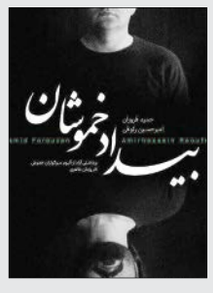

«بیداد خموشان» با هنرمندی امیرحسین رئوفی و حمید فروزان اثر تازه منتشرشده روزهای اخیر در بازار محصولات موسیقایی است. این اثر که شامل یک اجرای به هم‌پیوسته در قالب پنج ترک است، اسفند ۱۴۰۰ در مراسم رونمایی آثار مکتوب اردوان و پژمان طاهری (پنج کتاب) به دعوت پژمان طاهری در فرهنگستان هنر اجرا و ضبط زنده و یکپارچه شده که توسط «نشر موسیقی درنگ» منتشر شده است. «بیداد خموشان» نخستین آلبوم «دوئو تای» متشکل از آثار امیرحسین رئوفی و حمید فروزان است. این نواخت برداشتی آزاد از آلبوم «سوگواران خموش» اثر پژمان طاهری است که توسط دوئو تای کُلاژ موسیقایی، بازتنظیم برای دوئت سنتور و اجرا شده است. «کرانه‌های معنی» نیز عنوان یکی دیگر از آثار تازه منتشرشده در بازار موسیقی است که طی روزهای اخیر به آهنگسازی پوریا سلیمانی و خوانندگی پوریا عابدینی در دسترس مخاطبان قرار گرفته است. آفتاب، ساز و آواز، تکنوازی سنتور، موج سودا، تکنوازی کمانچه، ضربی شکسته، مازندرانی و کرانه‌های معنی عنوان قطعاتی است در این آلبوم منتشر شده‌اند.

رویداد

سمفونی حماسی «خط شکنان» در تالار وحدت

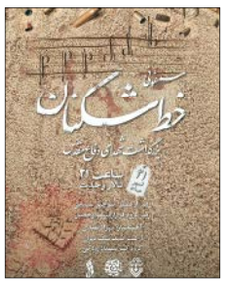

در راستای برنامه‌های اعلام‌شده کنگره ملی شهدای قم، سمفونی خط شکنان به رهبری منوچهر صهبایی چهارشنبه شب در تالار وحدت به اجرا درمی‌آید.

محسن موحدی، رئیس ستاد کنگره ملی شهدای قم با اعلام این خبر افزود: سمفونی حماسی خط شکنان یکی از برنامه‌هایی است که توسط کنگره ملی شهدای قم در راستای فرمایشات و توصیه‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر استفاده از ابزار هنر برای انتقال پیام شهدا ساخته شده است. به گفته محسن موحدی، این سمفونی با هدف بزرگداشت یاد و خاطره دلاورمردان لشکر ۱۷ علی‌بن‌ابیطالب قم و ابلاغ پیام و تبیین راه و هدف شهدای بزرگوار دوران دفاع مقدس از مسیر فاخر هنر ساخته و اجرا می‌شود.

بر اساس این گزارش، سمفونی «خط شکنان» ساخته بهزاد عبدی است و توسط ارکستر سمفونیک تهران به رهبری منوچهر صهبایی و همراهی گروه کر بنیاد رودکی به رهبری رازمیک اوحانیان اجرا می‌شود. موسسه کمک به توسعه فرهنگ و هنر، برنامه‌ریزی و اجرای این سمفونی را بر عهده دارد.

قاب

زادروز نابغه‌ای به نام «احمد پژمان»

به اواسط تیرماه که می‌رسیم ناخودآگاه ذهن‌مان به سمت یکی از موسیقیدانان صاحب سبک در ادبیات موسیقی معاصر ایرانی معطوف می‌شود. احمد پژمان، هنرمندی که سبک موسیقی‌اش را تلفیقی از موسیقی محلی، موسیقی ردیف، سازهای ایرانی، همراه با هارمونی، کنترپوان، ارکستراسیون و سایر تکنیک‌های موسیقی غرب می‌دانند، از کودکی به سمت موسیقی رفت. پژمان در سینمای ایران نیز با دریافت دو سیمرغ بلورین از جشنواره فیلم فجر و چهار تندیس زرین از جشن بزرگ سینمای ایران چهره شاخصی از خود به یادگار گذاشته است. استفاده از ظرایف خاص موسیقی اصیل ایرانی، به‌کارگیری صحیح آنها در نوشتن مجموعه‌های موسیقی و در نهایت همکاری با بهترین ارکسترهای اروپا و آمریکا از جمله نکات قابل توجه در کارنامه هنری پژمان است.